

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

4. Regaliam sub finem sæculi XI. inductam. Error Maimburgi illam ex Concilio Lateranensi, & privilegio Calixti II. deducens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

que velut vallo Ecclesias muniabant, nullo majoris potentia, aut periculorum metu: & idèd plerumque victores prælio redibant, Regibus bonæ causæ, ac veritati ultro cedentibus; quippe qui errore potius agebantur, quàm voluntate nocendi. Nunc verò libertati adulatio successit; & Ecclesijs in servitutem raptis, non tantùm quies, & silentium est, sed etiam laudes, & encomia sequuntur; nec quæritur quid leges, quid Canones jubeant, sed quid Aulæ placeat; hinc morbus remedij expers, nemine, quid ægro proficit, quærente, sed quid sapiat; imò condiuntur venena, ut etiam delectent, cùm perimunt: quem tu hîc accuses, medicum, an ægrotum?

IV. Cùm ergo ex allatis proximè testimonijs constet, in Gallijs usque in tertiam Regum progeniem, imò ne quidem sub hujus initia locum Regaliæ fuisse, proximum est, ut quando cœperit, dicamus. In quo communis ferè eorum, qui de hac re scripserunt, sententia est, post undecimum sæculum cœpisse, magno illo de Investituris certamine, quod tantò tempore Ecclesiam, Imperiùmque collisit, feliciter pacato. Id contigit Anno Christi 1122. in Concilio Lateranensi, operâ præsertim, prudentiâque Calixti II. Pont. Max. (a) Ab hoc tempore jus Regaliæ invaluit, usu præsertim, ac Episcoporum, summorumque Pontificum tolerantia, quæ pro tacito privilegio acceptabatur: nec deerant, qui crederent jus Regaliæ, ac vacantium bonorum occupationem necessariò consequi ex Concilij Lateranensis indulgentia, & Calixti Constitutione, sublata annuli, atque crucis cæremoniâ Investituræ concedentium, quod etiam Maimburgus asserit (b) probatque, semper in Reges, quàm Episcopos pronior: *Si enim, inquit, feuda, jura, patrimonium, aliâq; facultates Ecclesie in manus Principum haud recidum, sublato Pastore, quò ergo dari à Principibus possunt recens electus? dare enim non possunt, si non habent; cùm ergo Concilium Lateranense Investituræ feudorum Principibus concessit, etiam occupationem concessit, vacantium Ecclesie bonorum, hæc enim Investituræ necessariò consequitur.* (c)

Hæc alibi etiam Maimburgus repetit; quæ quàm malè connectantur,

C

(a) V. M. de Pamiers fol. 12. Maimburg. de la decadenz. fol. 409. de Marca de Concor. lib. 8. cap. 23. Regale Sacerdot fol. 79. (b) Maimburg. de la decadenz. fol. 409. (a) Maimburg. de la decadenz. fol. 214.

neſtantur, nemo non videt, & malim ego malæ cauſæ potiùs adſcribere melioribus argumentis deſtitutæ, quàm ipſi Maimburgo, hiftoriam magis, quàm Canones, legesque, & feudorum jura calenti: feuda enim familijs, non perſonis addicuntur, nec obitu Vaſalli ad Dominum, ſed hæredes tranſeunt: (a) fructus quoque ante Inveſtituram hæredi proveniunt; imò graviffimorum Doctorum ſententia eſt, etiam per annum, & diem non petitâ Inveſtiturâ, feudum proximis agnatis, non Domino deberi; cur enim alterius culpam luannt innocentes? (b) Nec obſtat *jus Releij*, quod paucis tantum in locis obtinuit. Quantò hæc certiora ſunt, de feudis Eccleſiæ relictis? ut primùm enim Eccleſiæ adſcribuntur, mutant qualitatem, evaduntque *bona Eccleſiaſtica, patrimonium pauperum, peculium Dei*; nec profanis uſibus accommodari amplius poſſunt, quod sæpe non à Sanctis Patribus tantum, ſed etiam Ethnicis ſcriptoribus dictum eſt. Omiſſâ Inveſtiturâ, ideò feudum amitti Jura decrevere, quia ingratitude in Dominum commiſſa videtur; at hæc cauſa in Epifcopos haud cadit, non enim amplæ Principum donationes in Epifcopos, ſed in Eccleſias, & Deum conferuntur, (c) qui nunquam ingratus eſt. Sed demus feuda extincto Epifcopo ad Principes redire, maxime in Provincijs, quæ jure conſuetudinario reguntur, quid de Decimis, Oblationibus, aliâque ſuppellectile, ac Patrimonijs Epifcoporum dicemus, quæ majorem proventuum partem efficiunt, & tamen nec feuda ſunt, nec Inveſtituris traduntur: quo jure à Principibus hæc vindicantur ſublatis Paſtoribus? aut quæ eſt conſequentia, ut conceſſis Inveſtituris, etiam hæc conceſſa credantur, quæ nec Inveſtituris traduntur, nec ullam cum iſtis connexionem habent? Et planè ſi occupatio bonorum vacante Eccleſiâ Imperatoribus conceſſa fuiſſet? aliqua utique hujus, tantique momenti conceſſionis mentio facta eſſet, cum tamen nulla fiat, nec in toto Lateranenſi Concilio, aut Diplomate Calixti vel verbum de vacantis Eccleſiæ fructibus legas: & tamen id neceſſarium erat; cum enim conſuetudo eos occupandi Sacris

Cano-

(a) Cap. Imperialem §. præterea, de prohib. feudi alienat. per Frid. & cap. 1. quæ fuit prima cauſa. (b) Vide Bald. Zaſ. Socin. & alios apud Clar. §. feud. q. 66. n. 6. & faciunt cap. un. §. porò qualiter olim poterat feudum alien. cap. Titius cap. ſi vaſall. de feudo defuncti. (c) V. Engel. ad Tit. 20. de feud. n. 48. Barboſ. ad cap. fin. de donat. n. 15.

Canonibus toties, & tam enixè prohiberetur, effètque omnium consensu inter abusus, & corruptelas relata, non poterat pro concessa, licitàque haberi, nisi privilegio Concilij muniretur: imò non tantùm concessa non est, ac silentio præterita, sed etiam, ut videtur, à Concilio, & Imperatore damnata. Concilium ita loquitur: *Si quis Principum, aut Laicorum aliorum dispensationem, seu donationem rerum sive possessionum Ecclesiasticarum sibi vendicaverit, ut sacrilegus judicetur. Et infra: Sanctorum Patrum Canonibus consona statuente oblationes de alijs omnium Ecclesiarum Altaribus, sive crucibus à Laicis aufferri omnino prohibemus, & sub anathematis districtione firmamus.* (a)

En Patres Concilij de omnibus bonis Ecclesiasticis loquuntur, ijs præsertim, quæ sacris Canonibus diripi prohibentur: talia verò sunt bona vacantium Ecclesiarum, ut supra ostensum, quæ si voluissent excepta, utique expressissent, sacris Canonibus eorum occupationem gravissimè prohibentibus. Henrici verò Imperatoris Constitutio sic habet: *Ego Henricus dimitto Deo, & Sanctis ejus Apostolis Petro, & Paulo omnem Investituram per annulum, & baculum, & concedo in omnibus Ecclesijs fieri Electionem, & liberam Consecrationem. Possessiones etiam omnium aliarum Ecclesiarum, &c. ut reddantur, fideliter adjuvabo.* (b)

Patet ergo ex Concilio Lateranensi nihil juris in vacantes Ecclesias Regibus accessisse; imò triennium ante Concilium Lateranense idem abusus spoliandi Ecclesias viduatas recentissimè, & ab eodem Calixto II. proscriptus fuerat in Concilio Tolosano, cujus hæc sunt verba: *Primitiæ quoque & Decimæ, & Oblationes, & bona cetera deficientis Episcopi, & Clericorum à Principibus, vel quibuslibet Laicis diripi, & teneri penitus interdiximus; qui verò pertinaciter ista præsumpserint, ab Ecclesia liminibus tamquam Sacrilegi arceantur.* (c) Quod adhuc clariùs evadet ex Principum testimonijs, qui hæc spolia Ecclesiarum *abusum, corruptelam, nefariamque consuetudinem* appellant, nullòque alio privilegio, quàm inexpletæ cupiditatis nixam; idque paulò post Concilium Lateranense concessâsque Investituras: id verò nunquam dixissent, nec dicere poterant, si, quod vult Maimburgus, spolia vacantium Ecclesiarum æquè Principibus, ac ipsæ Investituræ à

C 2

Con-

(a) Concil. Lateran. cap. 4. & 41. anno 1122. (b) Concil. Lateran. post. cap. 22. Wilhelm. Malmesb. lib. 5. (c) Concil. Tolos. can. 4. anno 1119. apud Baluz. T. 6. spicileg. & in Not. ad Marcam. lib. 8. cap. 18.

Concilio permissæ fuissent. Raymundus ergo Comes Tolofanus in suo privilegio ita loquitur: *Ego Raymundus &c. novi, quod quondam nefariam consuetudinem, quæ quondam extiterat in cathedralibus Ecclesijs nostri regiminis extirparem; erat enim consuetudo, ut decedentibus Episcopis bona Pontificalia, &c. à bajulis & Vicarijs Patris mei diriperentur, & distraherentur, quod quia cognovi à Legibus divinis & humanis supradictam detestabilem consuetudinem, &c.* (a) Ermengardis Comitissa Narbonensis: *Notum sit omnibus, quod ego Ermengardis recognoscens injuriam, quam parentes mei, & ego in possidendis honoribus, & bonis diripiendis decedentium Archiepiscoporum Narbonensis Ecclesia hucusque perperam fecimus, &c. sive sint fructus percepti, seu percipiendi, &c.* (b)

Hanc Ermengardis spontaneam cessionem confirmans Adrianus IV. jubet *Episcopalia bona futuro Antistiti præservari, & contrariam consuetudinem dicit contra Deum, & Ecclesiam esse inolitam.* (c) Fridericus II. Imperator in Constitutione sua Agræ data vocat *abusum motu propria voluntatis à suis Antecessoribus inductum.* (d)

Hanc ipsam suam Constitutionem confirmavit Fridericus Bullâ aureâ ad Honorium III. Papam, quæ asservatur in arce Hadriani. (e) Ipsi Principes, Baronésque Germaniæ Innocentium III. litteris ad eum datis certiores reddunt Ottonem IV. Imperatorem, *prava illi consuetudini, & indebita vexationi renuntiâsse occupandi bona tam mobilia, quam manentia vacantium Ecclesiarum.* (f) Si ergo post Concilium Lateranense Principes, ac etiam Imperatores vindicationem bonorum Ecclesiæ *abusum nominârunt, & quidem detestabilem contra jura divina & humana inductum, nefarium, sacrilegum, vexationem injustam nullo jure, sed pro arbitrio, ac cupiditate inventam; patet omnino persuasum eis non fuisse à Concilio Oecumenico cum investituris esse concessam; quod enim concessum est, & præsertim à Concilio Oecumenico, non abusus, non vexatio, nec sacrilegium est, sed facultas, & privilegium, quo licitè utaris integræque conscientiâ: fallitur ergo Maimburgus, cum jus spoliandi Ecclesias, earumque proventus, quoties vacarent, recipiendi, Investituris connexit;*

has

(a) Anno 1150. apud Baluz. ex Archiv. Ecclesiarum. Barcinon. & Gerund.
 (b) Anno 1155. apud Baluz. (c) Adrian. IV. elect. anno 1154. (d) Anno 1213.
 Innoc. PP. III. vid. Raynald. ad hunc annum Marca. lib. 8. cap. 23. Goldast. &c.
 (e) Bulla aurea Frid. II. Imp. anno 1219. (f) Anno 1200. apud Baron. ad annum
 996. & in Regeltq Innoc. & Marca. lib. 8. cap. 23.

has Concilium certis quibusdam conditionibus, illud nunquam indulfit.

V. Quamvis tamen nihil juris in Ecclesias vacantes à Concilio Reges accepissent; utebantur tamen in certis quibusdam Provincijs, non privilegio quidem muniti, (hujus enim nullam unquam mentionem reperies) sed solâ consuetudine, quàm semper & solam prætexunt, & ea præsertim sub Regno Ludovici VII. invaluit, estque ad Beneficiorum collationes extensa, ut multis exemplis probari possit, nisi res clara esset, omniumque sententijs recepta. (a) Cæterum vix consuetudo huic abusui cohonestando par erat. Cum enim hanc consuetudinem juri Divino adversari, & idè sacrilegam esse Principes, quorum verba recitavimus, fateantur; imò Emmanuel Comnenus *in contemptum Dei, jurisque naturalis everisionem vergere* pronuntiet: (b) quis dicat sacrilegia, contemptum Dei, legumque Divinæ, ac naturalis injurias consuetudine purgari? & idè omnium juris-Consultorum sententia est, (c) consuetudini contra jus naturale, & Divinum nihil licere. Ipse de Marca Parisiens. Archiepiscopus, rerumque istarum & sacrorum Canonum longè peritior Maimburgo (quippe Theologiæ, juriùmque ut ex libris apparet, aut ignarò, aut negligente) fatetur; *usum fructuum reddituum Episcopatum, (si redditus feudorum excipias) & collationes præbendarum ex consuetudine contra Canones profectas, & idè Concilij Lugdunensis auctoritatem quasitam esse, Principibus haud satis consuetudine tutis.* (d) Quæ licèt jam longo tempore Ecclesias percurreret, durâssètque in sæculum undecimum, quando videlicet Concilium Lateranense celebratum est; semper tamen sacris profanisque legibus sive occupationem fructuum, sive etiam collationes Beneficiorum spectes, damnata, (e) quod indicio est eam consuetudinem nunquam pro

C 3 legiti-

(a) Vid. Tom. 2. Libert. Gall. cap. 16. Tit. 1. 4. 5. & 16. & Marca. lib. 8. cap. 22. M. de Pamiers f. 15. (b) Constitut. Joan. Comn & Emmanuel Imp. an. 1120. & 1150. apud Marcam. lib. 8. cap. 23. (c) V. DD. ad c. fin. de consuet. (d) De Marca l. 8. c. 24. n. 4. M. de Pamiers de la Regal. f. 56. in it. Choppin. Ruzée Juris-Consultes François. (e) Fructus vacantium Ecclesiarum successorib. reservandos esse habetur in c. 40. Apost. can. 24. Concil. Antioch. can. 22. & 25. Concil. Chalcedon. can. 6. Concil. Aurel. II. can. 6. Concil. Rhegiens. can. 7. Concil. Paris. can. 14. Concil. Pontig. can. 14. Conc. Troil. V. etiam Hincm. ep. 45. 21. 12. Gerbert. epist. 118. S. Greg. lib. 2. epist. 19. 20. 21. lib. 3. epist. 11. lib. 4. ep. 13. 14. 20. 21. &c. Flodoard. lib. 3. Hist. Rhem. cap. 4.